

MONATA GAZETO DE E-HANDIKAPULOJ

INFORMILO 12

DECEMBRO 2019

Kol. 416/35

XX

Enhavo: La poemo, Bartoŝovice, Movada temo, E-muzeo en Vieno

XX

La senco de la kristnaska festo

La homoj festas ĉiujare
kristnaskon sole, duope, are
la senco de la festo tiel impona
estas, ke ĝi estu pacedona.

La hom' trans landlimoj, montoj, maroj
bondeziras kunhomon jam dum centoj da jaroj
sed anstataŭ apliki pacon dum la tuta jaro
montriĝas multege da malnobla faro.

Ŝajne ne eblas al la hom' esti ĉiam nur bona
alikaze superfluus kelkiu leĝo admona
kutime ja regas la egoismo sur tero
se iu opinias alie ne estas la vero.

Nur dum kelkaj tagoj ĉiujare
la hom' volas brili tre bonfare
kiel por dimanĉo bona vesto
taŭgas tiucele,- la kristnaska festo!

Hermann Schmid

Bartošovice

Dum la tagoj de la 7-a ĝis la 10-a novembro 2019 okazis Internacia lernejo de Esperanto en Bartošovice. Venis tien partoprenantoj el la Ĉeĥa kaj Slovaka respublikoj, Aŭstrio, Francio kaj Rusio. La tranoktadoj, manĝoj kaj lernado estis prizorgitaj en la kastelo. Ni, la studantoj estis dividitaj en du grupojn, la unuan gvidis Magdalena Fejfičová, la duan Miroslav Malovec. Ambaŭ grupoj estis tre kontentaj pro studado kaj la studentoj rekompencis ambaŭ instruistojn per sincera aplaŭdo.

Ĉiuj ĝojatendis la vendredan vesperon, por kiu estis invinitaj raraj gastoj. Sinjoro Ivan Acher, reĝisoro de Esperanta opero *Sternenhoch*, kiu estis prezentita ne nur en la Nacia teatro, Prago kaj sinjorino Vanda Šípová, eminenta solistino en Prago. Ni ĉiuj havis grandegan travivaĵon, ĉar ŝi kantis al ni tri belajn ariojn de *Helga* (opero *Sternenhoch*), arion *Luneto* sur ĉielo profunda (opero *Najado*) kaj arion de opero *Dukino* kaj kuiristino de Ladislav Fux. Ni aŭskultis ankaŭ muzikigitan poemon de doktoro Stanislav Schulhof.

Tiun ĉi prezentadon ludis la lokaj loĝantoj inkluzive de s-ino Křenková kaj du geedzoj el Kopřivnice, la premiitoj de la konkurso. Ili partoprenis dimanĉe prezenton de Esperanto triope kun ilia filo. Ili ĉiuj traktis kun s-ro Pavel Kašćak pri datoj de pluaj stud-horoj. Ŝajnas, ke ni akiris novajn esperantistojn. Dum vendredo ĉiuj partoprenis ankaŭ tean ceremonion, kiun prezentis ĉinino Li Huang, vivanta en Svitavy jam pli ol 20 jarojn kaj ni

gustumis kelkajn specojn da teo. Ĉiuj gastoj diris, ke tre plaĉis al ili inter ni kaj promesis denove veni inter nin.

Eva Pazourková, esp.traduko Jarmila Rýznarová

Movada temo: UN 75-jariĝas:

Esperanto bezonas Unuiĝintajn Naciojn, sed Unuiĝintaj Nacioj bezonas esperantistojn

Malgraŭ la disvastiĝo de potencegaj komunikaj iloj aŭ eble ankaŭ pro ili, la mondo restas ĉiam la sama, ĉar homoj restas samaj kun siaj virtoj kaj malvirtoj. Certe ekzistas la esperantistoj, kaj ilia toleremo kaj komprenemo por aliaj homoj kaj popoloj kaj ilia serĉo pri justeco, egaleco kaj paco. Sed samtempe ekzistas multaj aliaj homoj, kiuj predikas malamon kontraŭ la plej malfortaj, maltoleremon al aliaj kulturoj, perforton por solvi konfliktojn. Unuvorte, la nuna mondo estas kiel la mondo en la tempo de Zamenhof aŭ eĉ en la tempo de la antikva Babilono. La mondo ŝanĝiĝas nur pri detaloj, ne pri la kerno.

Eĉ male, dum la lastaj jardekoj progresas en multaj lokoj de la mondo maltoleremo kaj perfortemo ĉiam pli kaj pli.

En ĉi tiu situacio Esperanto restas, por uzi la versojn de Kalocsay:

Ne glora kaj fiera,

nur orfa, senpotenca, senforta, senmatura,

Svenema kaj senhelpa kaj – eble – senespera,

Sed nobla, blanka, klara kaj senmakule pura.

Fortoj, kiuj esprimis de tempo al tempo sian subtenon al Esperanto, estas la mondaj organizaĵoj, kiel Unuiĝintaj Nacioj kaj Unesko, ĉar principe ili havas la samajn celojn kiel ni: plibonigi la mondon. Pro tio ni bezonas ilin por disvastigi

Esperanton en la mondon. Diris Zamenhof: “La registaroj venas kun sia sankcio kaj helpo ordinare nur tiam, kiam ĉio estas jam tute preta”.

Unuiĝintaj Nacioj kaj Unesko povus esti niaj aliancanoj, eĉ se en la nuna mondo ankaŭ ili ne fartas tre bone.

Se UN vokas, UEA respondas. Ne hazarde la kongresa temo en la venonta UK en Montrealo estas: “UN 75-jara:

Dialogo kaj interkompreniĝo en ŝanĝiĝanta mondo.”

La vortumo de la temo sekvas la ŝablonon de UEA pri neŭtraleco kaj pozitiveco ĝis la morto, ĉar, kiel mi diris antaŭe, la mondo estas ĉiam la sama kaj eventuale malpliboniĝas, eĉ se ni kaj UN volas dialogon kaj interkompreniĝon.

Nu, kongresaj temoj estis ofte ĝis nun nur ĝenoj por la kongresanoj, tuj forgesataj antaŭ ol eniri la vagonaron aŭ aviadilon por reveni hejmen. Ĉu vi ne kredas min? Bonvolu citi la lastajn 5 kongresajn temojn de la UK-oj, kiujn vi ĉeestis!

Ĉi-jare la afero volas esti pli serioza kaj jam oni faras grandajn provojn aranĝi plenajn kunsidojn pri la temo, dissendojn al neĉeestantoj, kaj eblon de neĉeestantoj aŭdigi sian voĉon. Koloraj flagoj flirtos kaj oratoroj oratoros, ktp.

Tio estas io bona. Finfine oni parolos pri io serioza kaj serioze ligita al Esperanto; sed tio, laŭ mi ne sufiĉas.

Mi pensas, ke ĝi devas iĝi “movada temo”, temo de la tuta movado, ankaŭ por tiuj multaj, kiuj pro multaj kialoj ne povos vojaĝi al Montrealo. Ne temas pri festado de la 75-jariĝo de UN, temas pri decido pri tio, kion ni povas fari por helpi UN-on

atingi 100 jarojn, por ke ĝi helpu nin plibonigi la mondon per Esperanto.

Ni devas debati pri tri grandaj agadkampoj de UN kaj Unesko:

Homaj rajtoj. Ĉu ni volas aŭ ne, ni estas la solaj batalantoj en la mondo por la lingvaj homaj rajtoj, kontraŭ diskriminacioj bazitaj sur la lingvo, kiel UN estas la batalanto pri homaj rajtoj ĝenerale. Bonvolu legi ree la deklaron pri homaj rajtoj, kiun vi trovas en Esperanto en <https://tinyurl.com/yxd7uv5v>, debatu pri ĝi en via loka klubo kaj en via landa informilo. Se vi atingas konkludojn, kiujn vi volas konigi al la debatantoj en Montrealo, por ke ili konsideru vian opinion dum la pretigado de la rezolucio, simple skribu al mi, renato@esperanto.org, kaj mi komunikos tion al ili.

Paco. Memoru niajn glorajn tradiciojn pri paco, de la kontaktoj kun Bertha Von Suttner ĝis la esperantistoj mortigitaj de faŝismaj, militemaj reĝimoj tra la mondo. Se vi ne ŝanĝis vian opinion pri tio, vi eble volos subteni la agadon de UN por eviti armil-komercadon kaj entute militojn. Diskutu ankaŭ pri tio en via loka klubo aŭ en via landa informilo. Informiĝu pri la sistemo de UN-asocioj, <https://tinyurl.com/y4cpdjlh>, kaj de Unesko-kluboj, <https://tinyurl.com/y5a9v42o>, kaj kunlaboru kun ili loke aŭ lande. Raportu al UEA pri via kunlaboro.

Evoluo. Mia daŭra mantro/slogano estas, ke ni volas pli bonan mondon, pli justan mondon en la kampo lingva-kultura. UN kaj Unesko volas pli bonan mondon ĝenerale.

Kion ni povas fari tiurilate? Aldone al tio menciita en la punkto ĉi-supre bonvolu legi ĉi tion: <https://tinyurl.com/y4755pbs>.

Diskutu pri tiuj celoj en viaj lokaj grupoj kaj en viaj landaj informiloj. Se vi atingas konkludojn, kiujn vi volas konigi al la

debatantoj en Montrealo, agu same kiel ĉi-supre: skribu al mi, *renato@esperanto.org*, kaj mi komunikos tion al ili.

Unuvorte, informiĝu pri UN kaj Unesko kaj disvastigu Esperanton kiel elementon de la programo de UN kaj Unesko por plibonigi la mondon.

Fine, se vi volas esti aparte afablaj, reaperigu ĉi tiun artikolon en via loka bulteno, fejsbuka paĝo, landa informilo ktp.

Renato Corsetti

90-jara jubileo: La Esperantomuzeo en Vieno festas!

Antaŭ 90 jaroj, la 1-an de aŭgusto 1929, okazis la solena inaŭguro de la Internacia Esperanto-Muzeo en Vieno. Ekde tiam ĝi ĉiujare informas kaj surprizas milojn da personoj el la tuta mondo per la fascino de Esperanto. Inter 2016 kaj 2018 la Esperanto-Muzeo bonvenigis pli ol 55 000 vizitantojn.

En 1927 Felikso Zamenhof (1868 – 1933) donis la ideon por sistema Esperanto-dokumentado, kiam li proponis dum la 19-a Universala Kongreso de Esperanto en Danzig fondi internacian Esperanto-bibliotekon okaze de la 50-jara jubileo de la lingvo en 1937. Hugo Steiner (1878–1969), entuziasma esperantisto, ĉeestis la kongreson en Danzig, transprenis la ideon, sed ne volis atendi 10 jarojn. Tial li kreis tuj post sia reveno al Vieno muzeon, bibliotekon kaj arkivon pri Esperanto kaj planlingvoj, la asocion “Internacia Esperanto-Muzeo en Wien”. Pro tiu frua fondo ĝi nun estas la plej tradiciirika Esperantomuzeo kaj unu el la plej longdaŭre ekzistantaj lingvomuzeoj en la mondo.

Esencaj kialoj por tiu grava stablo en Vieno estis ne nur la iniciatemo de Hugo Steiner, la relative granda disvastiĝo de Esperanto kaj ĝia publika signifo en la 1920-aj jaroj, sed ankaŭ

la konkreta subteno de du aŭstriaj federaciaj kancelieroj, Johann Schober (1874–1932) kaj Ignaz Seipel (1876–1932).

La 30-an de septembro 1928 la Internacia Esperantomuzeo parkon-trakte iĝis parto de la Nacia Biblioteko, la 1-an de aŭgusto 1929 la aŭstria prezidento Wilhelm Miklas (1872–1956) solene inaŭguris ĝin en la ĉeesto de ĉirkaŭ 600 gastoj el pli ol 30 landoj, inter ili ankaŭ Lidia Zamenhof, kiu donis festparoladon.

Post la inaŭguro la havaĵo rapide pliampleksiĝis, sed la pozitiva evoluo interrompiĝis en 1938, kiam la Gestapo, la nazia sekreta polico, fermis la muzeon. Post la milito ĝi denove malfermiĝis en 1947 kaj daŭrigis siajn multspecajn muzeajn, bibliotekajn kaj arkivajn servojn. Ekde 2005 la Esperantomuzeo kaj la Kolekto por Planlingvoj troviĝas en la teretaĝo de la Palais Mollard en Herrengasse 9.

Tie ĉiuj interesatoj povas malkovri gravajn publikaĵojn, objektojn, afiŝojn, arkivaĵojn kaj eĉ informojn per interaktivaj komputiloj, kiuj impone prezentas la rimarkindan disvastiĝon kaj la multflankan aplikon de Esperanto. La permanenta ekspozicio ebligas al la vizitantoj ne nur fascinantan enrigardon en la plej sukcesa planlingvo, sed ankaŭ en multaj aliaj konscie kreitaj lingvoj, ekzemple Volapük, Ido kaj la Klingona.

Aldone al la objektoj en la ekspozicio la Esperantomuzeo konservas kaj disponigas ĉirkaŭ 40 000 faldfoliojn,

35 000 volumojn, 25 000 gazeteltondaĵojn, 22 000 fotografaĵojn, 10 000 aŭtografojn kaj manuskriptojn, 3 700 diversajn titolojn de gazetoj kaj revuoj, 3 000 muzeajn objektojn, 1 500 afiŝojn, 1 200 sonbendojn kaj 66 antaŭlasaĵojn, postlasaĵojn kaj arkivojn de Esperanto-asocioj, eldonejoj kaj gazetredakcioj. Tiu havaĵo zorge protektiĝas en plej moderna konservejo, kiu estas klimatizita kaj sekura kontraŭ incendio.

Ĉirkaŭ 14 000 bilddokumentoj (fotoj, bildpoŝtkartoj, muzeaj objektoj kaj afiŝoj), pli ol 1 200 libroj kaj 130 diversaj titoloj de periodaĵoj jam estas diĝigitaj kaj rigardeblaj pere de la katalogo Trovanto, inter ili ankaŭ originalaj leteroj de Ludoviko L. Zamenhof.

Okaze de la 90-jara jubileo vizitantoj havas en 2019 dufoje la eblon partopreni specialan Esperanto-atelieron. La kulmino de la festjaro estos internacia scienca simpozio pri la temo “Esperanto, planlingvoj, lingvoplanado”, kiu okazos la 24-an kaj 25-an de oktobro 2019 en la Aŭstria Nacia Biblioteko.

Bernhard Tuidar

INFORMILO – monata gazeto por esperantistoj-handikapuloj + suplemento **ANTAŬEN**

Eldonas AEH – Asocio de esperantistoj-handikapuloj en Pardubice

Redaktoroj: Jarmila Rýznarová, Ludmila Srbová

Adreso: Svaz zdravotně postižených esperantistů, Na Okrouhlíku 953/21,

530 03 PARDUBICE, CZ tel. **466 611 941**

e-mail: aeh@esperanto-aeh.eu interreto: www.esperanto-aeh.eu

Banka kunligo: Fiobanko, kont-numero de AEH 2801322017, bank-kodo 2010

Bankovní spojení: Fio banka , číslo účtu AEH 2801322017, kód banky **2010**

IBAN: CZ3520100000002801322017 SWIFT/BIC: FIOBCZPPXXX

La jarabono de Informilo **20 €** (en kovertoj), aŭ **10 €** (e-mail)

Roční předplatné Informila **300,-Kč** (v obálkách), nebo 150,-Kč (v e-mailu)

Při platbách vždy uveďte vaše členské číslo (naleznete nad vaší adresou) jako variabilní symbol! Příspěvek svazu AEH v dobrovolné výši.

Kotizo por AEH propravola. Kodo ĉe UEA: aehk-z

La redakcio ne ĉiam havas la saman opinion kiel la aŭtoroj de la artikoloj.